

կալին վերածելու համար՝ պէտք է առջինին թիւը մէկալին համեմատական թուին հետ բազմապատկել. զոր օրինակ թէ որ կ'ուզես իմանալ թէ հարիւրամասն ջերմաչափին 10 աստիճանը՝ Ռէոմիւրի ջերմաչափին որ աստիճանին կը պատասխանէ, պէտք է 10 թիւը բազմապատկես 0,8 թուով, որ կ'ըլլայ 8° : Իսկ Գարեն-հիթին որ աստիճանն ըլլալը կ'իմանաս՝ թէ որ նոյն 10 թիւը բազմապատկես աս թուով $1,8 + 32$, որ կ'ըլլայ 50° :

ԲՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Սրբիւններու Բնութիւնը:

Եթէ միաբանակեաց կենդանիներուն վրայ շատ զարմանալի դիտելու բաներ կան, որ մարդուս միտքը Եստուծոյ նախախնամութեանը վրայ հիացնելով՝ երկրէս երկինք կ'առաջնորդեն: Ես տեսակ կենդանիներէն մէկն է մըջիւնը, որ ոտուրնուս տակն է, բայց զինքը քննող միտքը անով մինչև երկինք կը վերանայ:

Ինչպէս պատմութեան գրքերուն կը թողունք աս կենդանուոյս վրայ ուսումնական խօսակցութիւն. հոս կ'ուզենք մեր ընթերցողաց միտքը զուարճացնելով կրթել՝ Նախնային անուանով անգղիացի երեւելի մատենագիրն օրագրէն առնելով երկու հատուած՝ որ աս կենդանուոյս վրայ գրած է իր աշխոյժ ու փիլիսոփայական ոճովը:

Իրաւ, հարիւր տարիէն աւելի է որ Նախնային աս հատուածները գրած է. բայց որովհետեւ դեռ մըջիւններուն մէջ նորասիրութեան ախտը մտած չէ, աս հատուածներուն մէջ գտնուած ճշմարտութիւնն ալ ան ատենէն մինչև հիմայ փոխուած չէ, և մըջիւնները՝ ինչպէս որ Նախնային առաջ՝ Սոդոմոնին ատենն ալ ծոյլ մարդկանց յանդիմանիչ էին, նոյնպէս մեր օրե-

րու ծուլերն ալ աս մանրիկ միջատներուն գործունէութենէն կը յանդիմանուին:

Սրբիւն անգամ Նախնային վարքն ալ կը դնենք, որ իր օրագիրներովը Նախնային անգղիացի ազգը ազգ ըրաւ: Հիմա իր ոգելից հատուածները կարդանք:

Ա.

«Ես 8ԱԾ շաբթուան տետրակին մէջ ըսի թէ խլուրդի բոյնն որ մըջիւն բնակելու ըլլայ, երկրիս ճիշդ օրինակ մը կ'ըլլայ, բնակիչներով լեցուն: Սիւ որ աս մանրիկ միջատներուն պատմութիւնը գիտէ՝ աս խօսքս իրեն կարգէ դուրս խօսք չերևար: Եսոր համար կ'ուզեմ աս հետաքրքրական նիւթիս վրայ գրած թղթի մը իմաստը ընթերցողաց առջև դնել, ինչպէս Վաղդիոյ ճեմարանին կաճառորդները հրատարակեցին, ու անգղիարէն թարգմանուեցաւ: Եստակը զուրցնելով, կենացս մէջամենին այնպիսի զուարճութիւն չեմ ունեցեր՝ ինչպէս որ աս պատմութեամբը զուարճացայ, որուն վրայ տարակուսելու պատճառ չկայ:

Վուրի սենեակս, որ երկայն ատեն պարապ էր մնացեր, պատուհանը սընտուկ մը կար՝ երկու ոտք խորութիւն, հողով լեցուն, մէջը ծաղիկ տնկելու համար: Ես պզտիկ պարտէզիկը երկար ատեն երեսի վրայ մնացեր էր, անոր համար վրան հին տիղմ պատեր էր. պատուհանին վրայէն ու քովի պատերէն մէջը կտորուանք թափած ըլլալով, հողն ալ լաւ մը թրջած, բուրրը իրարու խառնուած՝ չոր ու անբեր գետին էր դարձեր: Տեղը դէպի հարաւ ըլլալուն՝ անձրև ու հով չէր զարներ հոն. մօտն ալ ցորեննոց մը կար. ուստի մըջիւններուն շատ զուարճալի տեղ մը եղեր էր: Հոն ասոնք իրեք բոյն շինած էին. ի հարկէ, վասն զի մարդիկ ալ պտղաբեր ու յարմար տեղուանք, աղբիւրներու ու գետերու քով կը շինեն քաղաքները:

Ուզեցով քանի մը ծաղիկ տնկել, միտքս դրի որ ան սնտուկը բանի բերեմ. ուստի պարտեղէն կակաչ՝ մը հանեցի որ մէջը տնկեմ: Բայց մէյմը որ աչքս մըջիւններուն դարձուցի, ու տեսայ որ բիւր աշխատանքով վեր կ'ելլէին (որ մենք բանի տեղ չենք դներ, բայց իրենք շատ մեծ բանի տեղ կը սեպեն), ինծի երեցաւ թէ աշխարհիս ամէն ծաղկընէն աւելի կ'արժէ զանոնք հետաքրքրելը: Մէկէն կակաչը մէկդի ձգեցի, որպէս զի քննեմ ու նորոգեմ ան պզտիկ հասարակապետութիւնը: Եւ միայն իրենց կը պակսէր. վասն զի իրենց արթնութեամբն ու բռնած կարգերով շատ խելացի հասարակապետութիւններէ կատարեալ էր իրենցը. անոր համար ուրիշ բանէ չէին վախնար, հապա միայն որ չըլլայ թէ նոր օրէնսդիր մը ուզենայ իրենց կառավարութեան կերպը փոխել:

Եւ զբաղանքս բոլորովին ան եղաւ որ իրենց ինչ պէտք է նէ հոգամ: Մտուկէն ինչ որ իրենց նեղութիւն կուտար՝ սկսայ դուրս հանել. շատ անգամ ալ կ'երթայի կը տեսնէի իմ մըջիւններս, ու իրենց գործողութիւնները կը քննէի: Արովհետեւ սովորուի ունէի որ ուշ անկողին կը մտնէի, գիշերը կ'երթայի որ լուսնի լուսով իրենց աշխատիլը տեսնեմ. շատ անգամ անկողնէս ալ ելեր եմ որ երթամ տեսնեմ իրենց աշխատիլը: Եւ շատ տեսեր եմ որ ոմանք վեր վար կ'երթային կուգային մեծ զբաղանքով. կրնայ մէկը ըսել թէ ոչ երբէք քուն կ'ըլլան: Եւ մէնքը գիտեն որ մըջիւնները ցորեկ ատեն իրենց ծակէն դուրս կ'ելլեն, ու արեւուն կը փռեն ան ցորենն որ գիշերը հողին տակը կը պահեն: Ու որ մըջիւնի բոյն տեսեր է՝ դիւրաւ դիտած կ'ըլլայ իրենց բոյնին եզերքը ցորենի մանր դէզեր: Եւ ջի բերան ես ասոր զարմացայ որ իմ մըջիւններս գիշերը միայն դուրս կը հանէին ցո-

րենը, լուսնին ցածած ատենը, ու ցորեկը հողին տակը կը պահէին, որ մէկալ տեսածներուս ներհան է. ու հիմայ ալ կրնայիմոր ուրիշ տեղուանք ալ անանկ կ'ընեն: Մէկէն աս բանիս պատճառը գտայ. աղանոց մը կար, որ ան տեղէն շատ հեռու չէր. թէ որ ցորեկը դուրս հանէին, աղանիւններն ու թռչունները իրենց ցորենը կ'ուտէին: Եւ ատ հաւանական է որ աս բանս փորձով իմացած ըլլան. վասն զի ես ալ շատ անգամ առաւօտն որ կ'երթայի, հոն աղանիւններ ու թռչուններ կը տեսնէի: Եւ ուտ մը աս աւազակներէն զիրենք՝ ազատեցի. թռչունները վախով փախուցի՝ չուանի մը ծայր քանի մը թղթի կտոր կակելով, ու պատուհանէն վար կախելով: Եւ աղանիւնները շատ անգամ վաւերեցի. անանկ որ տեսան թէ հոն առջիւնէն աւելի մարդ կուգայ, մէյմ՝ ալ չհանդիպեցան: Բայց զարմանալին ան է (որ ես ալ չէի կրնար հաւտալ) որ քանի մը օրէն մըջիւններն իմացան թէ ալ վախի բան չկայ, սկսան իրենց ցորենը արեւը փռել: Եւ միայն թէ իմացայ ես որ բոլորովին վտանգէ ազատ ըլլալուն վրայ ապահով չէին. վասն զի չհամարձակեցան բոլոր իրենց համբարը մէկէն դուրս հանելու, հապա քիչ քիչ. նախ քիչ մը, ու առանց կարգի մը, որպէս զի թէ որ դժբախտութիւն մը հանդիպի՝ շուտ մը կարենան նորէն ներս կրել. ուստի պահպանութիւն կ'ընէին ու չորս դին կընայէին. բայց ետքը երբոր տեսան թէ վախնալու բան չկայ, կարգաւորեալ կերպով ամէն ցորենին դուրս կը հանէին՝ գրեթէ բոլոր ցորեկը, ու գիշերը ներս կը կրէին:

Եւ մէն մըջիւններու բոյնին մէջ գրեթէ կէս բթաչափ խորութեամբ շիտակ ծակ մը կայ. ետքը դար վար կ'երթայ մինչև ուր որ է իրենց համբարանոցը. որ կարծեմ իրենց հանգչելու ու կերակուր ուտելու տեղէն տարբեր տեղ է: Եւ ասն զի ամենեւին

հաւատալու բան չէ որ մըջիւնը իր համբարանոցը լեցնէ, ու իր ցորենը աղտեղութեամբ ու աղբով խառնէ, ինքն որ մաքուր կենդանի է, ու կերած ցորենէն աւելցած ամէն մանրութեան բոյնէն դուրս կը թափէ, ինչպէս որ հազար անգամ դիտեր եմ:

Մըջիւններուն դիզած ցորենը հողուն տակը կրնար ծիլ, թէ որ իրենք առաջուց հոգացած ու ասոր դէմն առած չըլլային: Դիզելէն առաջ կը խաճնեն ու դուրս կը ձգեն ցորեններուն բոլոր ծիւերը, անոր համար մըջիւնին բոյնը դիզուած ցորենը ոչ երբէք կը բուսնի: Ով որ ուզէ դիւրաւ ասոր փորձը կրնայ ընել, ու յայտնի տեսնել որ մըջիւններուն ցորենին վըրայ ծիլ չկայ:

Թէպէտ և ծիլը ակռայով դուրս կը ձգեն, բայց ուրիշ դժուարութիւն մ'ալ կը մնայ, որ ցորենը հողուն տակը պէտք է որ ուռի ու փտտի. անով մըջիւններուն սննդեանը անպիտան կ'ըլլայ: Մըջիւնները իրենց աշխատութեամբ ու ճարտարութեամբ ասոր ալ դեղը գտեր են. կրնային որ ցորենը իրենց բոյնին մէջն ալ այնչափ չոր մնայ՝ որչափ որ չոր է մեր ցորեններուն մէջ: Չոր հողի շատ մը մանր կտորուանք կը թողնեն, ամէն որ իրենց ծակերէն դուրս կը հանեն, ու չորս դին կը շարեն որ արեւէն տաքնան: Դմէն մըջիւն իր ճանկովը մէյմէկ կտոր հող դուրս կը բերէ, ծակին քովը կը դնէ, ու նորէն կ'երթայ, ուրիշ կտոր մըն ալ կը բերէ: Դսանկով քառորդէ մը պակաս միջոցի մէջ կը տեսնես որ անհամար աս չոր հողին պղտիկ կտորուանքները կը դիզեն ծակին չորս դին: Դս բանը գրեթէ ամէն օր կ'ընեն արեւուն տաքութեանը ատեն. ու թէպէտ արեւը կէսօրուրէնէ ետեւ իրեքին կամ չորսին պատուհանէն կ'երթար, բայց մըջիւնները քանի որ տաք էր՝ իրենց ցորենն ու հողի կտորուանքը չէին շարժեր, վասն զի գետինը սաստիկ տաք կը մնար:

Թէ որ մէկը ըսէ՝ թէ մըջիւնները

կրնային աւազ, կամ աղիւսի կամ քարի մանր կտորուանք գործածել՝ քան թէ աս չոր հողին պատճառաւ այնչափ աշխատիլ, պատասխան կուտամ թէ աս բանիս համար արեւուն մէջ տաքցած հողէն յարմար բան չկայ: Ցորենը աւազի վըրայ չպահուիր. ցորենն ալ կտրած ու ծիլը հանած ըլլալով, աւազի մանրութիւնը կը լեցուէր, մաքրելն ալ դժար կ'ըլլար: Դս ալ կայ որ աւազին հատերը այնչափ մանր են, որ մըջիւնը ետեւէ ետեւ չէր կրնար կըրել. անոր համար է որ գետերուն քով կամ աւազոտ գետնի վըրայ մըջիւն շատ չգըտնուիր: Իսկ աղիւսի ու քարի մանր կտորուանքները թացութենէ կրնան իրարու հետ միանալ ու անով տեսակ մը կարծր քար դառնալ, որ մըջիւնները չեն կրնար կտոր կտոր ընել: Դս կտորուանքը իրարու հետ միանալով, բոյնէն դուրս հանելն ալ անկարելի կ'ըլլար, ու բոյնին չափակցութիւնը կը կտրւոյնցընէր:

Դս հողի կտորուանքները դուրս բերելէն ետեւ, նոյն կերպով իրենց ցորենը դուրս կը հանեն, ու հողին չորս դին կը շարեն: Դսանկով մըջիւնի բոյնին եզերքը կը տեսնես որ երկու դէզ կայ. մէկը չոր հող, մէկալը ցորեն: Ետքը կը սկսին դուրս կրել մնացած չոր հողը, որ անտարակոյս անոր վըրայ դրած կ'ըլլան ցորեններն:

Մըջիւնները ոչ երբէք աս բանս կ'ընեն, մինչև որ օդը պայծառ, արեւն ալ խիստ տաք չըլլայ: Տեսայ որ օր մը կէսօրուրէն ժամ մը առաջ ցորեններն դուրս բերին, ու սովորականէն դուրս՝ կէս օրը մէկ ժամ մը չանցած՝ ներս կրեցին: Դս բանիս պատճառը չկրցայ իմանալ. որովհետեւ արեւը տաք ու երկինքը պայծառ էր. բայց կէս ժամէն ետեւ սկսաւ երկինքն ամպոտիլ ու բարակ անձրեւ գալ: Մըջիւնները աս բանս առաջուց իմացեր էին: Ինչ հակառակն Միլանու օրացոյցը գուշակեր էր թէ նոյն օրը անձրեւ պիտի չգայ:

Դռաջուց ըսի թէ աս մըջիւններն

որ վրանին ես աս մասնաւոր գիտութիւնները կ'ընէի, ցորեննոցէն կը բերէին իրենց ցորենը. ես ալ շատ անգամ ցորեննոցը կ'երթայի: Հոն քիչ մը հին ցորեն ալ կար. և որովհետեւ ամէն հատիկները միակերպ չէին, տեսայ որ մըջիւնները աւելի լաւերը կ'ընտրէին:

Շատ փորձերով գիտեմ թէ մըջիւնները կընային որ եթէ ցորեն գտնեն՝ իրենց պաշարը անով հոգան, ու միշտ աւելի լաւը կ'ընտրեն. բայց առանց ցորենի ալ կրնան իրենց պաշարը ճարել: Թի որ ցորեն չգտնեն, հաճար, վարսակ, կորեկ կը ժողվեն, մինչև հացի փշրանք ալ. բայց խիստ քիչ անգամ գարի, ան ալ մինչև որ սաստիկ նեղութեան ատեն չըլլայ, և ուրիշ բան չկարենան գտնել:

Աւելելով որ ասոնց նախատեսութիւնն ու ճարտարամտութիւնը լաւ մը իմանամ, իրենց բոյն շինած սենեկին անկիւնը քիչ մը ցորեն դիզեցի. ու որպէս զի ցորեննոցէն չկարենան առնել, պատուհանը փակեցի ու ամէն ծակերը գոցեցի: Թիպէտ մըջիւնները շատգէտ ըլլան, բայց չեմ կարծեր որ կախարդ ալ ըլլան. ուստի չէին կրնար գուշակել թէ ան խուցը ցորեն դրեր եմ: Վիտեցի որ քանի մը օր շատ շփոթութեան մէջ էին. ու իրենց պաշարը գտնելու համար երկայն ճամբայ կ'ընէին: Շուտով չէի ուզեր աշխատանքսին դիւրացընել. վասն զի կ'ուզէի իմանալ թէ արդեօք պիտի գտնեն գանձը, ու հեռուանց պիտի տեսնեն թէ չէ. և թէ արդեօք հոտառութիւն ունին որ անով իմանան թէ որ բանը իրենց սննդեանը յարմար է: Մտնելով քիչ մը ատեն շատ նեղութեան մէջ էին, ու շատ աշխատեցան: Հեռու տեղուանք կ'երթային կուգային, որ ցորենի հատեր գտնեն. երբեմն երկայն ու աշխատալի ճամբորդութենէ ետեւ ալ ցորենին չէին հաւնէր: Ինծի ան զարմանալի երեցաւ՝ որ մըջիւն մը չկար որ բոյնը դառնայ ու բան մը

չգտնէ: Եւ ցորենի հատիկ մը կը բերէր, մէկալը հաճար մը կամ վարսակ մը, կամ թէ որ ուրիշ բան մը չէր գտնէր՝ չոր հողի կտոր մը:

Եւ պատուհանը որուն մէջ մըջիւնները բոյն շինէր էին՝ պարտեզի վրայ կընայէր, ու երկու յարկ բարձր էր: Եւ չէրնէն ոմանք պարտեզին աւելի հեռու անկիւնը կ'երթային, ոմանք մինչև հինգերորդ յարկը կ'ելէին ցորենի հատ մը գտնելու համար: Իրենց համար շատ երկայն ճամբորդութիւն էր, մասնաւոր թէ որ մեծ կակ ցորենի հատով մ'ալ բոյներնին դառնալու ըլլային՝ որ մըջիւնի մը համար աղէկ ծանր բեռ է, որ անկէ աւելի բան չկրնար կրել: Պարտեզին մէջտեղէն մինչև բոյնը բերելը չորս ժամ կը քշէր. ասկէ կրնայ մարդ իմանալ աս պզտիկ միջատներուն ոյժն ու զարմանալի աշխատութիւնը: Եւ կէ կ'երեւնայ թէ մըջիւնն ալ այնչափ ուժով կ'աշխատի, ինչպէս որ մարդս կ'աշխատէր՝ թէ որ ամէն օր ծանր բեռ մը չորս մղոն տեղ տանելու ըլլար: Իրաւ է որ շիտակ գետնի վրայ մըջիւնները շատ չեն աշխատիր. բայց որչափ նեղութիւն կը քաշէ խեղճ կենդանին երբոր ցորենը երկրորդ յարկը կը տանի, գլուխը վար՝ կռնակը վեր բռնած պատէն վեր որ կ'ելէ: Եւ արդ չկրնար լաւ հասկընալ մինչև որ չտեսնէ իրենց ասանկ աշխատիլը: Իրենց յոգնելուն յայտնին շանն ան է որ յարմար տեղ մը որ գտնեն՝ շուտ շուտ կը կենան յոգնութիւն կ'առնեն: Եւ մըջիւններ կ'ըլլային որ շուարած կը մնային, ու չէին կրնար ճամբանին լմնցընել: Եւ այսպիսի ատեն ուժով մըջիւններ, կամ անոնք որ դեռ չեն յոգնած, իրենց ցորենը բոյնը տանելէն ետեւ վար կ'իջնան որ անոնց օգնեն: Ոմանք գրեթէ բոյնին մօտ հասած՝ թշուառաբար իրենց բեռովը պատէն վար կ'իջնային: Եւ ատենն ալ քիչ կ'ըլլայ որ իրենց ցորենը կորսընցընեն. նորէն վեր կը կրեն:

Տեսայ որ պզտիկ մըջիւն մը ան.

հաւատարի աշխատութեամբ մեծ ցորեն մը կը տանէր . երբոր անտուկին հասաւ, որ բոյներնին հոն էր, այնչափ արտորալ սկսաւ՝ որ ան աշխատարի ճամբորդութենէն ետքը բեռովը վար ընկաւ : Այսպիսի դժբախտուի փիւղսփայի մըն ալ հանդիպէր նէ՝ սիրտը կը նեղացնէր : Այս քիչայ, տեսայ որ ան մըջիւնը ցորենը ճանկերովը բռներ է : Երբէն վեր սկսաւ ելլել . իրեք անգամ նոյն դժբախտութիւնը հանդիպեցաւ : Այսու որ ճամբուն կէսէն ընկաւ, եղաւ ալ որ աւելի բարձրէն . բայց ոչ երբեք ունեցածը թողուց, և ոչ յուսահատեցաւ : Բայց վերջապէս ուժէ ընկաւ ու կեցաւ . ուրիշ մըջիւն մը եկաւ օգնեց իրեն որ բեռը տանի . բեռն ալ գեղեցիկ մեծկակ ցորեն մըն էր որ մըջիւն մը հազիւ կրնայ տանիլ : Այս հանդիպի որ պատէն վեր ելլելու աւտեն ցորենը ճանկերնուն կը սահէ կ'իյնայ . թէ որ գտնեն՝ կ'երթան ուրէն կ'առնեն, չէ նէ ուրիշ մը կը փնտռեն, և կամ ուրիշ բան մը կ'առնեն . վասն զի կ'ամբնան պարապ ձեռքով բոյնը դառնալու : Այս բանս փորձեր եմ, ու գտած ցորեննին մէկ դի եմ առեր : Այս որ մէկը բաւական համբերութիւն ունենայ, բոլոր աս փորձերը դիւրաւ ինքն ալ կրնայ ընել . մըջիւններուն ունեցած համբերութեանը չափ համբերութիւն հարկաւոր չէ . բայց քիչ մարդ կայ որ աս բանս ընէ :

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Բարոյական դաստիարակութեան մէջ եղած սխալմունքներուն վրայ, և ինչ կերպով անոնց առաջը առնելու է :

Ա.

ՇԱՏ Իմաստութեամբ կ'ըսէ Լոբ փիւղսփայն . «Տղայ մը լեզու ելլելուն

» պէս՝ քովը պէտք է խելացի զգուշաւոր ու դիտող մարդ մը գտնուի, որ վրան աղէկ աչք ունենայ, ամէն տեսակ ախտերէ զինքը զգուշացնէ, մանաւանդ չար ընկերներու կենակցութենէ » :

Տղոց բարոյականը խիստ պզտիկուց շտկել սկսելու է . աս բանս սուրբ գիրքը ծանր խօսքերով կ'ապրսպէ, ու ծնողաց վրայ պարտք կը դնէ որ ամենեւին աս կողմանէ անհոգութիւն չընեն :

Բարոյական դաստիարակութեան մէջ մեծամեծ սխալմունքները շատ գէշ հետեւանքներ կ'ունենան՝ թէ մասնաւոր անձանց և թէ բոլոր ընկերութեան համար . աս սխալմունքներուն դիմացը առնելու ինչ հնարքներ որ կան՝ հոս համառօտ կերպով մը յիշենք :

Ա. Այս օրինակ : — Այս օրինակը ամէն բանէ աւելի տղոց բարքը կ'աւրէ . անոր համար ծնողք և վարժապետք ամենայն կերպով պիտի ջանան որ տղոց բարի օրինակ տան : Ֆենելոն որ և իցէ օրինակին այնչափ ազդու ըլլալուն բնական պատճառը աս բանս է կ'ըսէ . «Տղաք զանազան բաներու վրայ դեռ որոշ ու պայծառ գաղափար և բաւական հմտութիւն չունենալով, ինչ որ տեսնեն՝ մէկէն անոր կը հետեւին, ու մտքերնին կը պահեն » :

Աւտի խիստ հարկաւոր է որ տղոց քով եղողները առաքինի ու ընտիր մարդիկ ըլլան, մանաւանդ ծնողք, ու ջանան միշտ բարի օրինակ տալու . և թէ որ մէկը բնութեամբ առաքինի չէ, գոնէ նայի որ տղոց առջև առաքինի երևնայ . որպէս զի իրեն չար օրինակովը ուրիշներուն կորստեանը պատճառ ու պատասխանատու չըլլայ :

Յորենաղ լատին բանաստեղծն ալ կ'ըսէ, թէ «Տղոց առջևը շատ պատկառանքով կենալու է » . աս խօսքը կրնանք ասանկ իմանալ թէ տղայ մը քանի որ դեռ պզտիկ է՝ ինչ և իցէ